

УДК 338.432; 658.11

ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПРАКТИКИ СТАЛОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Семперович І.В. здобувач ВО ступеня доктора філософії,
Антощенкова В.В. д.е.н., доцент

Державний біотехнологічний університет

У роботі проаналізовано технології та практики сталого сільського господарства, що покращують екологічну ситуацію, піклуються про майбутні покоління і визначають продовольчу безпеку сучасності.

Сьогодні розвиток сталого сільського господарства стає, як ніколи, актуальним. Сучасний агросектор забезпечує переробну промисловість сировиною, а населення продуктами харчування. У зв'язку із зростанням населення планети підвищується і попит, через що виникає загроза нестачі ресурсів. Екологічно стійке сільське господарство дозволяє оптимізувати цей процес, оскільки знижує шкоду навколишньому середовищу та майбутнім поколінням [1, с.78]. Така практика землеробства передбачає використання відновлюваних джерел енергії, ощадне землекористування та скорочення забруднення навколишнього середовища. В табл. 1 проаналізовано відновлювальні технології та практики, які використовуються в Україні [2].

Таблиця 1. Відновлювальні технології та практики

	No-Till	Strip-Till	Verti-Till
Що це?	Система обробітку ґрунту, яка передбачає відмову від оранки землі	Смуговий обробіток ґрунту з одночасним внесенням добрив.	Розпушування поверхні поля за допомогою спеціальних робочих агрегатів.
Як це працює?	Прямий посів на ґрунтах, де не було оранки чи культивування. Прямий посів відбувається із одночасним внесенням мінеральних добрив.	Поля обробляються і розпушуються лише смугами у рядках майбутнього посіву за допомогою точного сигналу GPS, інша частина поля залишається недоторканою.	Ножі агрегату мають спеціальні канавки, які встановлені під прямим кутом до ґрунту. Вони забезпечують відмінне розпушування і подрібнення поверхні поля.
Чим це корисно?	Технологія зберігає та відновлює родючість землі, запобігає ерозії ґрунту. Волога в ґрунті затримується та накопичується.	Завдяки одночасному внесенню добрив на глибину 15–20 см рослини у процесі активного росту отримують своєчасне підживлення.	Забезпечення однорідної структури ґрунту із захистом від вітру, води та сонця. Натомість волога краще проникає у землю.
У чому вигода?	Зниження витрат на обслуговування техніки, оплату праці, паливо та добрива	Збереження вологи завдяки поживним речовинам та зменшення витрат пального.	Збільшення врожаю внаслідок залишку поживних речовин на поверхні.

Сталі технології землеробства сприяють стабільному та безперервному вирощуванню сільськогосподарських культур, що дозволить забезпечити

достатню кількість ресурсів у майбутньому. Відповідно до концепції Продовольчої та сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй (FAO), практики сталого сільського господарства спираються на наступні п'ять принципів: оптимізація харчового ланцюжка; охорона та економія природних ресурсів; поліпшення добробуту та економічного становища населення; стимулювання стійкості екосистем та природних спільнот; підтримка державних ініціатив та нормативних актів [3].

Головною особливістю є розвиток сталого агровиробництва за рахунок скорочення відходів, використання відновлювальних джерел, боротьби із забрудненням та підвищення родючості ґрунту безпечними для довкілля способами. До переваг сталого сільського господарства в економічній сфері належать: забезпечення продовольчої безпеки з допомогою підвищення врожайності сільськогосподарських культур; зменшення витрат завдяки використанню методів точного сільського господарства; економія енергетичних витрат завдяки відмові викопного палива в міру можливості. Перевагами сталого сільського господарства у соціальній сфері є: підвищення заробітної плати; зменшення соціальної нерівності; покращення здоров'я населення за рахунок мінімального використання агрохімії.

Стале сільське господарство покращує екологічну ситуацію, оскільки: захищає природні екосистеми; підтримує біорізноманіття та створює умови тваринництва, наближені до природних; зберігає ґрунт, оскільки запобігає ерозії та виснаженню полів; мінімізує забруднення води та повітря; зберігає непоновлювані ресурси.

Переваги сталого сільського господарства у довгостроковій перспективі супроводжуються певними труднощами на перехідному етапі. Зокрема, недоліком сталого сільського господарства у короткостроковій перспективі є збільшення трудовитрат через мінімальне використання сільськогосподарської техніки, яка працює на викопному паливі. Крім того, скорочується термін зберігання продуктів харчування через відмови від використання хімікатів. Певні обмеження у землеробстві з метою охорони ґрунтів також знижують обсяги сільськогосподарського виробництва.

Список використаних джерел

1. Батюк Л.А., Антощенкова В.В. Інноваційно-технологічні чинники глобального економічного розвитку. Науковий економічний журнал «Інтелект ХХІ», №1, Національний університет харчових технологій, ГО «Інститут проблем конкуренції», Видавничий дім «Гельветика», Київ, 2019. С.76-80.

2. Агробізнес України. Інфографічний довідник. Top Lead, Latifundist Media. URL: <https://latifundist.com/novosti/60732-opublikovano-shchorichnij-infobuk-agrobiznes-ukrayini-pid-chas-vijny>

3. Антощенкова В. В., Глянь Т.І. Історичний аспект сталого розвитку в умовах глобалізації. Економічний аналіз. 2024. Том 34. № 1. С. 291-298.